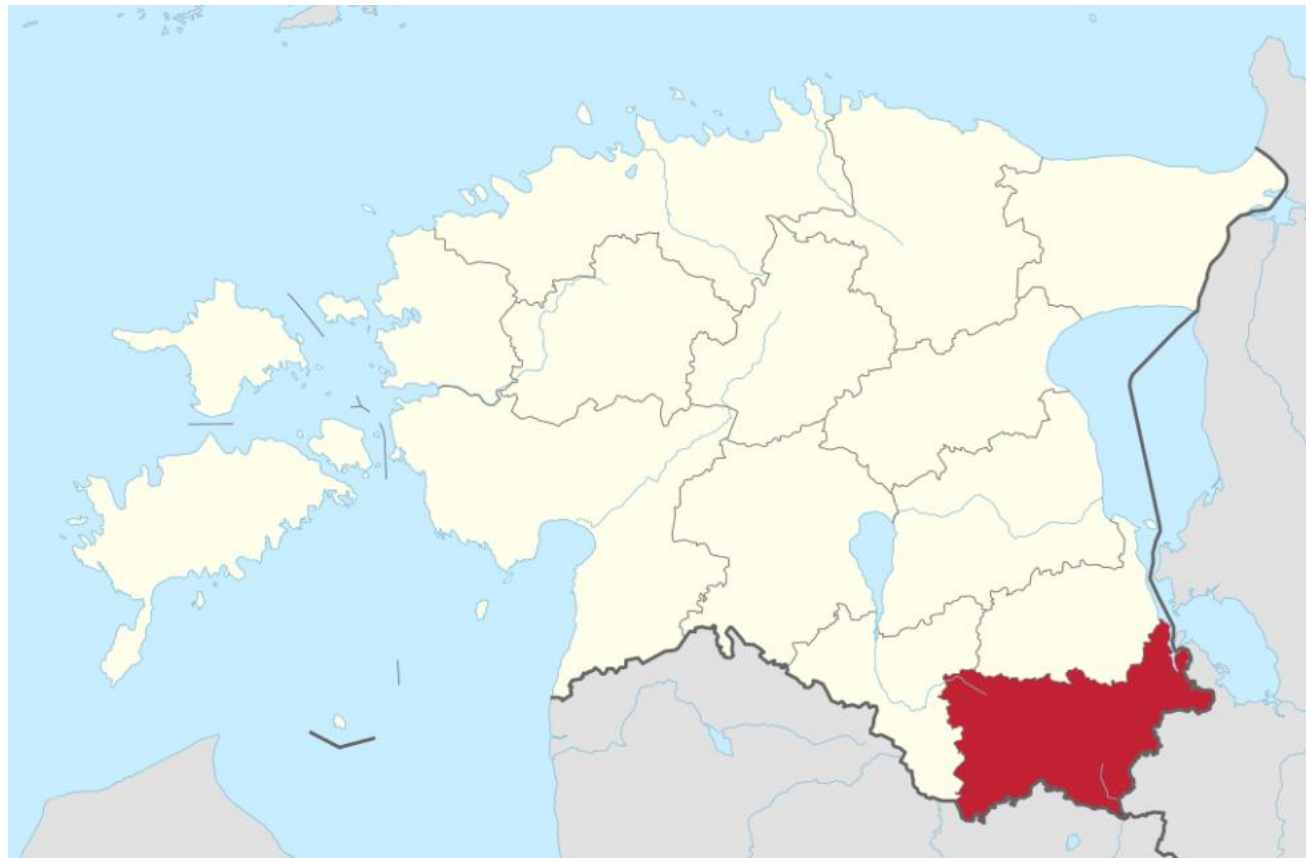

Riiklike ja välisprogrammide
roll ja mõju piirialadele
elanikkonnale.
Nende jätkumise ja
suurendamise vajadus

03.09.2025
Silja Lehtpuu
Gravitas Consult OÜ

Kaks kultuuriruumi- Vana-Võromaa ja Setomaa

Setomaa

Kimmäs kotus

Välisprojektide mõju

INTERREG ja välispiiri programmid on mänginud väga olulist rolli Setomaa ja Võromaa arengus

Viimase **20 aasta jooksul** on rahastatud piiriüleseid koostööprojekte järgmistes valdkondades:

- Väikeettevõtluse areng, eelkõige toidu, aianduse, puidutöötlemise ja käsitöö valdkondades
- Investeeringud veekaitse ja veeturismi arengusse
- Võimaluste loomine kohalikele kogukondadele osaleda erinevates kultuuri- ja spordivaldkonna tegevustes
- Noortele suunatud arenguprogrammid
- Turismi arendamine, sh turismimarsruutide ja –teenuste arendamine
- Omakultuuri pärandi säilitamine ja edasi andmine noortele
- Energiasäästule suunatud investeeringud
- Jne

Välisprojektid on olnud ainus võimalus uute ideede algatamiseks ning arendustegevuste elluviimiseks. Enda eelarvelistest vahenditest poleks see olnud mingilgi moel võimalik.

Co-funded by
the European Union

Värskasadam ehitus (2020)

Kestlik Peipsimaa- Common Peipsi 2

EL Välispiiri Programm

**Co-funded by
the European Union**

Külmutuskeskuse rajamine Obinita- Active Village (2019), EL Välispiiri Programm

Sellele eelnesid INTERREG Eesti-Läti programmist rahastatud võrgustiku- ja koolitusprojektid BUY Local ja COOP Local

Järgmise etapina valmib samas kompleksis Obinita Aiasaaduste Väärinduskeskus, mida rahastab PEEK programm.

**Co-funded by
the European Union**

Värskas-Saatse-Ulitina tee rekonstrueerimine (2020)

Piiriäärsete piirkondade ligipääsetavuse parandamine - SME Access

EL Välispiiri Programm

Tugines varasematele ettevõtluse arengule suunatud projektide tulemustele

Co-funded by
the European Union

Rõuge päästekomando depoohoone ehitus-
ROUGERESCUE
EL Välispiiri programm

Co-funded by
the European Union

Elurikkuse suurendamine Võrus Koreli pargis ja
keskkonnateadlikkuse suurendamine- BIOAWARE
EL Välispiiri programm

Interreg
Estonia-Latvia
European Regional Development Fund

Pärandkultuuril põhineva turismimarsruutide arendamine-
UNESCO-Tourism (2017-2020)

Kogukondade turvatunne

- Kohalike kogukondade võimekus erinevatele kriisidele ja ootamatutele sündmustele reageerimiseks
- Vajadus reageerida kiiresti, kui juhtub midagi ootamatut, aidata kõige haavatavamaid gruppe (eakad, väikeste lastega pered, liikumispuudega inimesed jne)
- Kohalike elanike valmisolek, vabatahtlikud organisatsioonid, omavalitsus- kuidas saada hakkama näiteks elektri-, mobiilside- ja internetiühenduste katkemisega
- Kohalikud autonoomsed lahendused kõige olulisemate objektide energiaga varustamisel (bensiinijaamad, hooldekodud, kauplused jne)
- Nn „kesksuskeskuste“ loomine igas omavalitsuses/asustatud punktis, kus pakutakse kohalikele elanikele baasteenuseid- näiteks kogukonnakeskused, päästetepood jne

Kogukondade heaolu ja hakkamasaamise kindlustamine

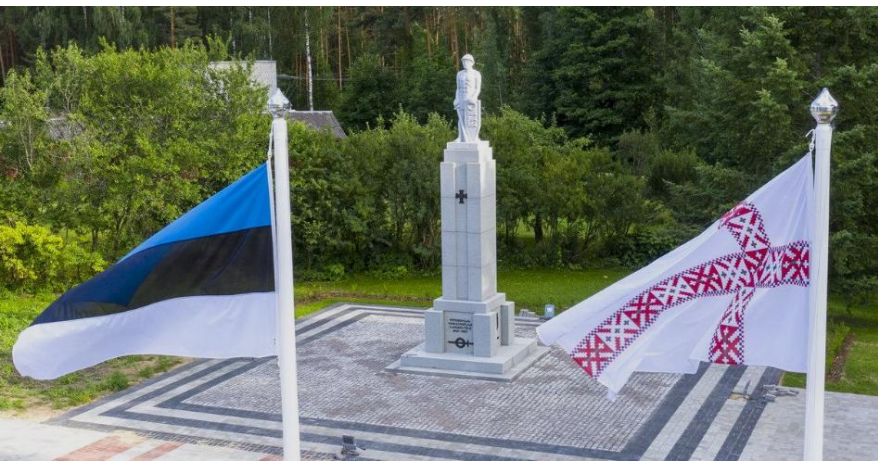
- Piirialad ei saa jääda tühjaks- kohalikud on parimad abimehed piirivalvele
- Võimaluste loomine ettevõtlusega tegelemiseks ja väiketootmiseks väärendades kohalikke ressursse
- Kohalike elanike vajaduste parem mõistmine ja erinevate programmide kohandamine kohalikele vajadustele ja oludele
- Kuidas suured muutused transpordikoridorides mõjutavad kohaliku elu- ja ettevõtluskeskkonda (Koidula, Luhamaa)?
- Hea ja turvaline elukeskkond noortele peredele kodu rajamiseks piirialadel- läbimõeldud kommunikatsioon ja sõnumite edastamine avalikkusele, kuna mõjutab otseselt regiooni kuvandit ühiskonnas

Turismi arendamine

- Kuvand ja sõnumid väliskülastajatele?
- Piirkond on täiesti turvaline külastajatele. Külastajad on väga teretulnud!
- Investeeringud atraktsioonidesse ja objektidesse toovad kaasa ka uued investeeringud ja teenused erasektorilt
- Efektivne turundus lähiturgudel, kuna inimestel tuleb aidata üle saada eelarvamustest ja hirmudest
- Unikaalse kultuuripärandi ja regiooni kultuurilise mitmekesisuse esile toomine
- Eksporditulu regioonile!

Ootused tulevikule

- Et Euroopa Liit ja Eesti riik mõistaksid piirialade elanike spetsiifilisi vajadusi ja ootuseid
- Piiriülesed koostööprojektid on hetkel ainus lahendus uute ideede ja initsiatiivide elluviimiseks
- Elanike kasvavad ootused elu- ja ettevõtluskeskkonnale, samal ajal kahanevad eelarvelised võimalused
- Piirialade kriisireageerimise ja turvalisusega seotud lahenduste väljatöötamine
- Erinevat tüüpi projektide võimalused- pehmed tegevused integreerituna väikese või keskmise suurusega investeeringutega (kuni ca 200 000 eur)

Ootused tulevikule

silja.lehtpuu@gravitas.ee

Gravitas Consult OÜ

Tel. +372 5157724

- Piirialade spetsiifiliste vajaduste katmiseks on rahastusvõimalused ülivajalikud
- Praegused INTERREG programmid on pigem suunatud üleriigilise tasandi probleemidega tegelemiseks, mitte niivõrd regioonidele (Kesk-Läänemere Programm, Läänemere programm)
- Eesti-Läti programmis rahastusvõimalused ainult väikesemahulistele peamiselt pehmetele projektidel, väga väikesed mõnekümne tuhande euro suurused investeeringuvõimalused
- Piiriülene koostöö EL idapiiri riikide vahel (Eesti, Läti, Leedu, Soome, Poola) on väga tähtis, kuna jagame sarnaseid väljakutseid ja probleeme, mis mujal Euroopas pole nii olulised